

LBRIS

We know
books

JOSE A. RODRIGUEZ JR
în colaborare cu **BILL HARLOW**

MĂSURI EXTREME

**CUM AU SALVAT
MĂSURILE DURE ADOPTATE DE CIA
DUPĂ 11 SEPTEMBRIE
VIEȚILE CETĂȚENILOR AMERICANI**

Traducere din limba engleză
CARMEN DUMITRESCU

Cuvânt-înainte
GEORGE CRISTIAN MAIOR
FLORIAN COLDEA

editura rao

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE / 13

PREFAȚĂ
DESPRE MINE / 21

Capitolul 1
RASHID RAUF / 25

Capitolul 2
DIVIZIA PENTRU AMERICA DE SUD / 39

Capitolul 3
ABU ZUBAYDAH / 73

Capitolul 4
KHALID SHEIKH MOHAMMED / 111

CAPITOLUL 5
LUAREA DE PRIZONIERI / 141

Capitolul 6
SCHIMBAREA REGIMULUI / 169

Capitolul 7
ANCHETE / 203

Capitolul 8
ÎNREGISTRĂRILE / 235

Capitolul 9
CU CE NE OCUPĂM NOI / 279

Capitolul 10
CIA SUB ADMINISTRAȚIA OBAMA / 309

POSTFAȚĂ / 325

MULȚUMIRI / 329

CUVÂNT-ÎNAINTE

**George Cristian Maior
Florian Coldea**

Autorul, cartea și controversa

Pentru prima dată în România, dispunem de traducerea celei mai importante și mai dezbătute contribuții la explicarea unora dintre controversatele opțiuni operaționale ale Administrației Bush și CIA din timpul a ceea ce, după 2001, a fost cunoscut drept GWOT – războiul global împotriva terorismului. Este vorba, în principal, despre operațiunile CIA, cu referire inclusiv la așa-numitele „tehnici intensive de interogare“.

Autorul, Jose Rodriguez, este foarte bine plasat pentru o abordare legitimă a subiectului. A fost șeful Centrului Contra Terorist al CIA, în perioada tensionată de după 11 septembrie 2001. Alături de alții din conducerea Agenției, era convins că urmau noi atacuri iminente și au mizat pe capturarea și interogarea unor personaje-cheie ale Al Qaeda în scopul obținerii de informații care să permită prevenirea acestora. Astfel, a ajuns să supervizeze programul – cândva secret – de interogare și detenție al CIA. Criticii săi l-au acuzat de tortură și de distrugerea probelor privind brutalitatea interogatoriilor, în timp ce suporterii l-au ridicat la rangul de erou, care a acționat în interes național și împotriva turpitudinilor birocratice.

Cartea sa, *Măsuri extreme – cum au salvat măsurile dure adoptate de CIA după 11 septembrie viețile cetățenilor americani*, argumentează că tehnicile intensive de interogare funcționează, că lor li se datorează numeroase (poate chiar cele mai multe) succese majore ale războiului împotriva terorismului și că tot ele sunt cele care au făcut posibilă justa eliminare a lui Osama bin Laden. În apărarea utilizării respectivelor tehnici, Jose Rodriguez arată că acestea erau atent procedurate și controlate, că erau necesare și legale, că s-au dovedit umane și, mai ales, eficiente.

Autorul prezintă o serie de noi aspecte și detalii, inclusiv autobiografice, foarte interesante, chiar dacă servesc și propriei cauze. Rememorarea acestora alătură aspectele personale celor profesionale, fiind de remarcat faptul că există o permanentă convergență a intereselor și responsabilităților sale.

LBRIS

We know
books

Capitolul 1

RASHID RAUF

„**M**-am săturat să vă tot aud pe voi, americanii, spunând că nu facem destul pentru a lupta împotriva teroriștilor.“ Generalul Ashfaq Kayani, director general al Serviciului de Informații din Pakistan (ISI), a fost politician, dar, la întâlnirea din august 2006, de la reședința sa din Islamabad, atitudinea lui a rămas fermă. „Este posibil ca în curând să avem ocazia de a demara o operațiune de amploare, iar ceea ce mă interesează este să aflu dacă sunteți sau nu de partea noastră.“

Nu a fost nici prima, nici ultima confruntare dintre organizația lui, ISI, și a mea, CIA. În calitate de șef al Serviciului Național Clandestin (NCS) al CIA, atribuția mea era să supervizez derularea operațiunilor acoperite, să recrutez spioni și să culeg informații secrete în numele Statelor Unite. Se poate considera că, după 11 septembrie, Serviciul de Informații pakistanez a devenit cel mai important partener străin al nostru, însă relația noastră de colaborare nu a fost și nu va fi niciodată una într-un tot armonioasă.

În acea zi caniculară din august 2006, nu știam – și probabil nu știa nici generalul Kayani – că Osama bin Laden și membrii familiei sale se refugiaseră de curând într-o vilă din Abbottabad, la mai puțin de 80 de km nord-est de locul în care ne aflam noi.

Ne-am întâlnit acasă la Kayani, în incinta unei baze militare pakistaneze bine păzite. Reședința lui te ducea cu gândul la o suburbie americană bogată. Casa era compusă pe mai multe corpuri, unul fiind format din apartamente de

locuit. O altă secțiune părea a fi biroul, iar o a treia componentă era locul unde generalul își primea vizitatorii de rangul meu. Cu toate că generalul era îmbrăcat într-o ținută lejeră, tonul discuției a fost cât se poate de oficial. După ce subordonații au adus suc de fructe și ceai, Kayani mi-a explicat care era părerea lui.

O persoană care ar fi fost prezentă întâmplător la discuția mea cu generalul Kayani ar fi spus că este normal să răspunzi afirmativ la o rugămintă a generalului și că la fel de normal este ca guvernul Statelor Unite și guvernele aliaților să salute o astfel de acțiune, dar, în lupta contra terorismului, lucrurile nu sunt niciodată chiar atât de simple.

Probabil că americanii îi vor privi întotdeauna cu suspiciune pe cei din ISI. În vreme ce unii ofițeri cu rang înalt, ca generalul Kayani, și-au declarat sprijinul față de eforturile noastre de combatere a terorismului, alții, din eşaloanele inferioare lui, erau încântați să susțină Al Qaeda și regimul taliban, pe care ISI (cu oarecare sprijin din partea Statelor Unite) îl crease, practic, în urmă cu câțiva ani. Cât de multe știau ofițerii ISI despre locul în care se afla bin Laden a fost întotdeauna o chestiune intens dezbătută.

Unul dintre scopurile pentru care am ajuns în Pakistan împreună cu directorul CIA, generalul Mike Hayden, era și cel de a încerca să consolidez relația complicată dintre CIA și ISI. După mai multe zile de întâlniri, Hayden s-a întors în Statele Unite, în timp ce eu am rămas la fața locului pentru a analiza starea relațiilor dintre serviciile noastre. Preocuparea mea era una mai mult decât birocratică. Ne aflam în mijlocul unei crize iminente, într-unul din lungul șir de momente tensionate care au marcat colaborarea noastră cu ISI. Mi-am petrecut ziua la bordul unui elicopter

pakistanez MI-17 de fabricație rusească, survolând orașul Peshawar, trecătoarea Khyber și zonele tribale îndepărtate, acolo unde CIA și ISI depuneau eforturi comune pentru combaterea țințelor teroriste.

La întoarcerea la Islamabad, ofițerii CIA m-au anunțat că dețineau noi informații potrivit cărora o celulă teroristă din Marea Britanie, pe care o monitorizam împreună cu aliații britanici, alesese mai multe zboruri transatlantice asupra cărora plănuiau un atentat ce avea să rivalizeze cu cele de la 11 septembrie. „*Fir-ar să fie!*“, mi-am spus în sinea mea. În ultimii cinci ani, au existat multe rapoarte informative înfricoșătoare, însă cu cât aflam mai multe, cu atât mi se părea că era vorba despre amenințarea cea mai reală și mai iminentă la adresa Statelor Unite de după doborârea Turnurilor World Trade. În rândul politicianilor, în presă și la nivelul opiniei publice, temerea aproape unanim legată de posibilitatea unui al doilea atentat, care a ținut sub tensiune întreaga noastră națiune în zilele, săptămânile și lunile de după 11 septembrie, se mai risipise, însă aceia dintre noi care eram implicați în această luptă știam că amenințarea nu dispăruse.

În ultimele luni, aliații noștri britanici aflaseră de existența unei celule teroriste care opera pe teritoriul Marii Britanii și de planurile acesteia de a arunca în aer nu mai puțin de zece avioane comerciale care zburau între Marea Britanie și New York, Washington, D.C. și California. Printr-o activitate de informații bine organizată, ofițerii de informații și polițiștii britanici i-au monitorizat pe atentatori în timp ce aceștia puneau la cale un plan ingenios prin care goleau sticlele de băuturi răcoritoare, înlocuind conținutul cu peroxid de hidrogen concentrat și alte substanțe chimice, inclusiv cu suc Tang, o băutură pentru micul dejun sub formă de pulbere, care

poate avea rolul unui explozibil. Recipientele cu noul conținut puteau trece cu ușurință de filtrele de rutină prezente în aeroporturi la vremea respectivă. Dacă acestea ar fi fost detonate când toate cele zece avioane s-ar fi aflat deasupra Atlanticului, ar fi fost curmate mii de vieți omenești. Dovezile privind modalitatea exactă prin care fuseseră doborâte avioanele s-ar fi pierdut în ocean, iar panica din rândul transportatorilor internaționali ar fi fost devastatoare.

Autoritățile britanice au depus eforturi susținute pentru a-i monitoriza pe atentatori pe teritoriul Marii Britanii. Se pare că aceasta a fost cea mai amplă operațiune de monitorizare derulată vreodată pe teritoriul britanic. Există informații potrivit cărora au fost implicați 19 potențiali atentatori sinucigași cu bombă. Ca o coincidență (sau poate nu), acesta este exact numărul celor care au pus la cale deturnările de la 11 septembrie 2001.

Inițial, britanicii au aflat de acest scenariu când au descoperit că unul dintre cei implicați a plecat din Marea Britanie pentru a se întâlni în Pakistan cu un cunoscut membru activ al Al Qaeda.

Personajul central al complotului era un suspect pe nume Rashid Rauf, care avea dublă cetățenie: britanică și pakistaneză. Britanicii aveau destule informații despre el. Se pare că Rauf s-a născut în Anglia din părinți pakistanezi și că a fost crescut în orașul Birmingham din West Midlands. A dispărut din Marea Britanie în 2002, în mijlocul unei anchete în care se investiga asasinarea unchiului său. Deși nu a fost niciodată pus sub acuzare în acea anchetă, era cu siguranță „o persoană de interes“ pentru autoritățile britanice, nu doar pentru chestiunea respectivă, ci și pentru cunoscutele legături pe care

le avea cu grupări militante islamice violente din Pakistan. Aveau însă nevoie de mai multe informații legate de el.

Oricât de complicate ar fi relațiile dintre Statele Unite și Pakistan, aliaților noștri britanici le este și mai dificil să pună bazele unei colaborări deschise cu ISI. Resentimentele la adresa maharajahilor, acumulate de-a lungul a șase decenii, încă din perioada în care Marea Britanie a colonizat regiunea, au făcut adesea ca Statele Unite să aibă o cooperare mai bună cu Pakistanul decât britanicii.

Așadar, CIA a făcut progrese în cooperarea cu ISI, încercând să dea de urma lui Rauf și a altor pakistanezi care se aflau în spatele complotului pe care îl urzeau în Marea Britanie. Recurgând la mijloacele noastre tehnice secrete, am reușit să aflăm că locul în care puneau la cale planul atentatului se afla în Waziristanul de Nord, situat în muntoasele Zone Tribale Administrate la Nivel Federal ale Pakistanului.

CIA a apelat la ISI pentru ajutor în vederea identificării locului unde se afla Rashid Rauf și a planurilor acestuia. Deși conspiratorii din Marea Britanie erau în permanență sub supraveghere, la momentul respectiv nu știam unde se ascundea Rauf. În timpul vizitei în Pakistan, generalul Hayden le-a adus la cunoștință oficialilor pakistanezi interesul pe care îl prezenta Rauf pentru americani.

Câteva zile mai târziu, la întâlnirea cu generalul Kayani, am aflat de la pakistanezi că era posibil ca Rauf să se deplaseze, în cel mai scurt timp, în zonele tribale din apropiere de Bahawalpur. Generalul Kayani a înțeles că i se oferea una dintre puținele șanse de a încolți un terorist, așa că m-a întrebat dacă Statele Unite ar sprijini ideea capturării imediate a lui Rauf. Am luat atunci o decizie fulger. „Bineînțeles. Îl vrem neapărat pe acest răufăcător!“ Mi s-a părut că, dacă i-aș fi

spus altceva lui Kayani, aș fi pus în pericol relația de colaborare pe care încercam să o construim cu ISI. Am luat decizia în pofida faptului că, din câte am înțeles, autoritățile britanice sperau să mai așteptăm în privința lui Rauf. Nădăjduiau să aibă timpul necesar pentru a identifica întreaga rețea teroristă aflată pe teritoriul Marii Britanii, pentru a afla ce alte piste ar mai putea să li se dezvăluie și pentru a face rost de mai multe dovezi care să fie acceptate în cazul unui eventual proces în instanță. Însă, pentru mine, faptul că se ajunsese în punctul în care conspiratorii aleseseră zborurile pe care aveau să le doboare însemna că nu ne mai puteam permite să așteptăm.

După întrevăderea mea cu generalul Kayani, m-am cazat la un hotel din zonă. Generalul de brigadă Azmat Hayam Khan, unul dintre aghiotanții lui Kayani și, în același timp, șef al Centrului pentru Combaterea Terorismului din Pakistan, urma să găzduiască un dineu cu prilejul vizitei mele pentru a-mi oferi șansa de a mă apropia de ofițerii lui superiori. Astfel de atribuții de reprezentare se numără printre cele mai anoste însărcinări pe care le are o persoană aflată în poziția mea, dar sunt neapărat necesare atunci când speri să obții un sprijin consolidat din partea aliaților străini.

Generalul stătea pe locul din față al unui Sedan blindat. Mașinile agenților de securitate mergeau atât în față, cât și în urma noastră, în timp ce ne croiam drum spre hotel pe străduțele aglomerate din Islamabad. Stăteam pe bancheta din spate a mașinii împreună cu șeful misiunii CIA în regiune, al cărui nume nu am permisiunea de a-l dezvălui. După câteva minute a sunat telefonul lui Azmat. L-am auzit pe acesta dezlănțuindu-se într-un șir de întrebări insistente în urdu. S-a întors către colegul meu și i-a spus: „Planul, așa cum spune

generalul Kayani, se pune în mișcare. Teroristul Rauf se află acum într-un autobuz care se îndreaptă spre unul dintre punctele noastre de control. Vrem să demarăm operațiunea de capturare a acestuia. Sunteți de partea noastră?”

Colegul s-a întors spre mine: „Ce credeți, șefu?”

„Să punem mâna pe el!”, am spus. Ar fi fost precaut să ne consultăm și cu cei de la Washington. Dar dacă am fi făcut acest lucru, ar fi însemnat să refuzăm. Washingtonul nu dă niciodată un răspuns pe loc, mai ales în situații similare, când ar fi de dorit să aibă loc ședințe, să se redacteze documente justificative, să se întocmească planuri pentru situații de urgență și să aibă loc consultări cu britanicii. În opinia mea însă, în acest caz se impunea o decizie imediată.

Renunțând la planurile de dineu, cele două părți implicate, CIA și ISI, au stabilit crearea unor centre de comandă unde să fie primite informațiile transmise în timp real de forțele noastre din Bahawalpur cu privire la derularea fiecărui pas al operațiunii de capturare a lui Rashid Rauf. Operațiunea, efectuată de trupele pakistaneze împreună cu ofițerii CIA care puneau la dispoziție tehnică avansată în zonă, s-a desfășurat aproape fără incidente. Măcar dacă aș putea spune același lucru și despre ceea ce avea să urmeze...

După ce am fost asigurat că Rauf se află sub controlul autorităților pakistaneze, am sunat la sediul CIA din Virginia și i-am comunicat șefei mele de cabinet ce s-a întâmplat. Am rugat-o să se ducă să-l informeze și pe directorul adjunct al CIA, Steve Kappes. M-a sunat după câteva minute: „Steve s-a îngălbenit la față. Vrea să știe de ce i-ai lăsat pe pakistanezi să demareze operațiunea de capturare”.

„Pentru că așa am convenit cu ei”, i-am răspuns fără ocolișuri.

Mi-a spus că britanicii insistau să mai analizeze încă o vreme toate pistele acestui caz pentru a vedea cine mai este implicat. „Se pare că, acum câteva ore, președintele Bush i-a spus premierului Blair că vom acționa cu prudență în ceea ce privește complotul“, a mai spus el. Decizia mea unilaterală părea să fi dus la apariția unui incident diplomatic. Din această cauză, lucrurile au început să se precipite astfel încât să-i poată aresta în acea noapte pe toți membrii cunoscuți ai celei de pe teritoriul Marii Britanii.

Îmi părea rău că le-am creat inconveniente președintelui Bush și prim-ministrului Blair, deși nimeni nu s-a oboșit să-mi spună dinainte despre discuția lor. Am certitudinea însă că decizia arestării lui Rauf a fost una oportună. Dacă îți desfășori activitatea într-o țară ca Marea Britanie, te poți bizui că Scotland Yardul este în stare să urmărească în secret un răufăcător săptămâni în șir. Dar într-o țară ca Pakistanul, dacă ți se ivește brusc ocazia de a captura un personaj despre care se știe că se află pe ultima sută de metri în pregătirea mai multor atentate teroriste simultane, este bine să profiți de moment. Trebuie să acționezi imediat, întrucât este posibil să nu mai ai vreodată această șansă, și s-ar putea să nu mai ai o asemenea ocazie înainte de atentat. Dacă, în ajunul celui de-al doilea atentat terorist reușit, de proporțiile celui de la 11 septembrie, s-ar fi știut că șeful Serviciului Clandestin din Statele Unite ratase șansa de a-l captura pe unul dintre autorii complotului, criticii din afara și mai ales din interiorul guvernului ar fi fost necruțători, și asta pe bună dreptate.

După cum avea să se dovedească, britanicii au reușit să-i aresteze imediat pe toți cei 25 de suspecți. În final, 17 dintre ei au ajuns în fața instanței sub acuzarea de complot în vederea săvârșirii unei crime. Trei dintre ei au fost condamnați la

închisoare pe viață. Și chiar dacă procesele nu au avut nimic memorabil pentru majoritatea americanilor, consecințele pe care le-a avut acest caz nu pot fi uitate. Din cauza acestei grupări nu mai poți lua în bagajul de mână mai mult de 100 de grame de lichide. Planul membrilor grupării lui Rauf de a introduce substanțe chimice în sticlele de apă ar fi dus la uciderea a mii de persoane nevinovate, aflate la bordul acelor zboruri transatlantice.

Rauf a rămas în custodia pakistanezilor, în timp ce britanicii au încolțit celulele teroriste din Anglia. Dat fiind faptul că Pakistanul nu are un tratat de extrădare cu Marea Britanie, autoritățile din Pakistan au refuzat să-l predea britanicilor și au insistat ca orice întrebări aveam noi sau britanicii în legătură cu Rauf să le transmitem prin ISI. Chiar dacă ne bucuram că Rauf nu mai umbla nestingherit pe străzi, nu era sub controlul nostru.

La trei luni de la capturare, Pakistanul a renunțat la acuzațiile de terorism la adresa lui Rauf, invocând lipsa de probe. Au continuat să-l țină în arest pentru deținere de explozivi și fals de identitate, însă, la sfârșitul anului 2007, acesta „a scăpat“ în mod misterios din custodia pakistaneză. Era ținut în închisoarea de maximă securitate Adiala, de unde se pare că gărzile i-au permis să viziteze o moschee din apropiere pentru a se ruga. Deloc surprinzător este faptul că Rauf nu s-a mai întors. Având în vedere loialitatea incertă a unor angajați din sistemul de securitate pakistanez, este o nesăbuiță să te încrezi în abilitatea noastră de a urmări, a reține și de a interoga teroriștii cu ajutorul serviciului partener din Pakistan.

Doi ani mai târziu, în presă a apărut o știre potrivit căreia Rauf a fost ucis de o dronă a americanilor. Susținătorii lui continuă să nege acest fapt până în ziua de astăzi.

La scurt timp după arestarea membrilor celulei din Marea Britanie, multă lume a început să arate cu degetul. Presa a publicat declarații ale unor surse britanice nedezvăluite care considerau că Statele Unite au exagerat și că Rauf a fost capturat prea devreme. Ca atare, relațiile mele cu serviciile de informații din Marea Britanie au început să se răcească. Presa a mediatizat intens o teorie născocită de scriitorul american Ron Suskind potrivit căreia președintele Bush și vicepreședintele Cheney ar fi cei care au ordonat arestarea lui Rauf și au impus acele reglementări draconice privind „interdicția lichidelor la bordul aeronavelor“ în scopul de a influența proximele alegeri anticipate din Statele Unite. Aceasta era, în mod evident, o afirmație ridicolă.

În general, presa de pretutindeni denigra capturarea celulei teroriste din Marea Britanie, spunând că unii dintre conspiratorii din Marea Britanie nu aveau încă pașapoarte sau bilete de avion și că, prin urmare, nu era cazul să se acționeze în trombă, ca și cum prevenirea unui atentat terorist nu ar fi importantă decât dacă o bombă este dezamorsată cu doar câteva secunde înainte de explozie. Experții care se perindau pe la televizor sau pe la talk-show-uri uita că, dacă am fi avut norocul să îi împiedicăm pe conspiratorii implicați în atentatele de la 11 septembrie să-și comită faptele, aceștia ar fi fost scoși din joc ca o grămadă de ratați care nu pot să inspire nici teamă, nici încredere.

Povestea despre complotul lichidelor s-a dovedit a fi emblematică pentru cariera mea la CIA. Dacă a existat cumva o trăsătură comună pentru toată etapa în care am lucrat în CIA, atunci aceea trebuie să fie faptul că nicio faptă bună nu rămâne nepedepsită. Incidentul legat de complotul cu lichidele mi-a întărit convingerea că este important să acționezi

rapid, să iei decizii prompte și să fii capabil să capturezi și să interoghezi principalii suspecți de terorism bazându-te pe propriile forțe, fără ajutorul partenerilor, care au o agendă nebuloasă, diferită de a ta.

De-a lungul carierei, am fost urmărit de controverse la tot pasul. Mi-aș fi dorit ca toate deciziile și acțiunile mele să fie unanim sprijinite și apreciate. Dar mă declar mulțumit de mine și de ceea ce am făcut.

Mă simt extrem de privilegiat că am avut un rol în cadrul unor evenimente istorice și consider că sunt într-o poziție unică, ce îmi permite să desființez anumite mituri și să clarific unele mistere care au rămas neexplicate până în prezent.

Pe măsură ce amintirile legate de 11 septembrie s-au estompat, timiditatea și corectitudinea politică au căpătat noi proporții. Sprijinul unanim de care se bucura comunitatea de informații s-a redus, iar instrumentele necesare în lupta împotriva celor care urmăreau să ne distrugă țara ne-au fost luate, rând pe rând. Mai mult, cei care s-au angajat ca voluntari, în numele țării noastre, în lupta împotriva Al Qaeda au ajuns să fie criticați, anchetați și marginalizați.

Este destul de îndoielnic dacă operațiunea de capturare a lui Rashid Rauf, care s-a desfășurat în urmă cu mai puțin de șase ani, ar mai fi avut loc și astăzi. În mod cert, acțiunea unilaterală a Statelor Unite, care i-a adus binemeritul sfârșit lui Osama bin Laden, oricât de binevenită a fost, a evidențiat și uriașa discrepanță dintre obiectivele și idealurile Statelor Unite și cele ale multora dintre personajele care dețin poziții-cheie în Pakistan.

Generalul Kayani, care în 2006 era șeful ISI, are în prezent mai multă trecere din postura de șef al Statului Major al Armatei, fiind unul dintre cei mai influenți oameni din